

EU-migranter

Vänsterpartiet

Malmö

**parlamentariska
arbete**

**Vänsterpartiet Malmö
2015**

Situationen

Alla länder i Europa, inklusive Sverige, har en lång historia av förföljelse och trakasserier mot romer. Rasismen runt om i Europa är stark och växer sig på sina håll allt starkare. I länder som Frankrike, Ungern och Rumänien pågår systematisk förföljelse och diskriminering av romer. Som en följd av såväl fattigdom som diskriminering och hot har många av dessa människor tvingats söka sig till andra länder för att kunna försörja sig själva och sina familjer. Ett fåtal av dessa människor kommer till Sverige eftersom de inte har någon försörjningsmöjlighet i sina hemländer. Många har också fått det svårare i och med den pågående ekonomiska krisen; en kris som orsakats av en oreglerad finansmarknad vars negativa konsekvenser främst drabbar redan utsatta grupper.

I dag har vi många hemlösa och fattiga EU-migranter som framför allt vistas i våra städer. I Malmö handlar det främst om en grupp människor som kommer från Rumänien. Många är romer, men inte alla. Gemensamt är att de levt i extrem fattigdom och utsatts för strukturell diskriminering och marginalisering i hemlandet. Enligt flera utsagor har de sökt sig till Malmö för att hitta långsiktiga såväl som kortsiktiga försörjningsmöjligheter. I dagläget hänvisas dock många till att tigga pengar. Dessa människor lever i en akut utsatt situation då många tvingas sova i tält och husvagnar runt om i staden.

Kommunerna hanterar dessa frågor i olika utsträckning, från inte alls till ett visst engagemang – inte sällan i samverkan med lokala kyrkor, frivilligorganisationer och nystartade aktivistgrupper. Dessa satsningar är i regel tillfälliga till sin karaktär och har varierande resultat. I dagläget vet vi att den sociala nöden är stor och i många kommuner finns också en hotbild mot migranterna.

Vår utgångspunkt

Medmänsklighet

De levnadsvillkor som de här människorna lever under är idag bortom anständighetens gränser. Detta anstår oss inte som medmänniskor och svenska myndigheter ska inte under några omständigheter förbise deras grundläggande mänskliga behov. Genom sitt agerande bryter myndigheterna mot FN:s deklaration om mänskliga rättigheter, såväl som grundläggande föreställningar om medmänsklighet och jämlikhet. Fattigdom kan inte förbjudas men orsakerna måste bekämpas. Vänsterpartiet står upp mot rasism och för alla människors lika värde. Därför är det av största vikt att Vänsterpartiet Malmö agerar för EU-migranternas rätt till en human vistelse i Sverige.

Solidaritet

Vänsterpartiets politik för EU-migranter tar utgångspunkt i solidaritet som främsta princip. Solidaritet innebär att se sig själv i andra, och därmed ställa krav på att ingen ska behöva leva under omständigheter som vi inte hade

accepterat för oss själva. Solidaritet skiljer sig därmed från välgörenhet genom att det förutsätter ett gemensamt arbete mot gemensamma mål, snarare än den ena personens ”goda gärning” mot den andra. Det är med utgångspunkt i solidariteten som jämlikhet, rättvisa och frihet måste definieras.

Rörlighet

Idag är rörligheten starkt villkorad mellan olika grupper, vissa grupper ges möjligheten att röra sig helt obehindrat, och andra inte alls. Vi kan aldrig acceptera att möjligheten att flytta över nationsgränser för att förbättra sin livssituation görs beroende av ekonomisk status. Många svenskar drar idag nytta av EU-medlemskapets möjligheter att söka sig till andra länder för utbildning eller arbetstillfällen, för att söka nya marknader för sina företag eller köpa semesterboenden i varmare länder. Att de mest resurssvaga ska vägras möjligheten att på liknande sätt försöka förbättra sin livssituation genom att röra sig över gränserna, är inte förenligt med ett rättvist, fritt och jämlikt Europa.

Problemet kan aldrig vara de människor som ber om ekonomiskt stöd, utan det ekonomiska och politiska system som skapar klyftor mellan dem som har och dem som inte har. En utgångspunkt för ett socialistiskt och antirasistiskt parti är därför att arbeta emot den främlingsfientliga ryggradsreaktionen att lägga skulden på grupper som särskiljs på grund av religion, kultur eller etnicitet istället för att se att problem som fattigdom och otrygghet inte är något som vi kan skydda oss ifrån genom att stänga ute andra, utan genom att bygga ett samhälle där ingen behöver utsättas för detta.

Fattiga EU-migranterns närvaro i svenska städer är en viktig påminnelse om skevheten i EU-samarbetets prioriteringar. Politiken som växt fram inom EU har hittills satt lika ekonomiska spelregler för marknadsaktörer före jämlika sociala, politiska och fackliga rättigheter för individer.

Vad måste göras?

Precis som med många andra problem måste detta lösas såväl på internationell nivå som på lokal. Men även om problemen på lång sikt måste lösas internationellt har de svenska kommunerna utan tvekan också en avgörande roll i att hantera de problem som uppstår i väntan på de reformer som krävs. Vänsterpartiet Malmö har därför tagit fram följande förslag. Efter en mer generell inledning presenteras en rad punkter för åtgärdsförslag.

Vänsterpartiet menar att det behövs en aktiv politik för att förbättra situationen i bland annat Rumänien och att Sverige genom EU ska bidra till detta. Detta långsiktiga arbete måste ske samtidigt som vi tar vårt ansvar för att de människor som vistas i Sverige kan uppehålla sig här under värdiga och humana former, utan förföljelse. Vi får inte heller glömma att det i Sverige under lång tid pågått förföljelser och trakasserier riktat mot personer som är eller uppfattas som romer, och att det på statlig och kommunal nivå förekommit och förekommer diskriminering och strukturell rasism mot romer.

Vänsterpartiet Malmö kräver att nya nationella riktlinjer tas fram som slår fast att socialtjänstlagen ska tolkas extensivt - det är en skyddslag och kommunerna måste ta det praktiska ansvaret för att människor som vistas inom kommunens gränser kan leva under värdiga och humana omständigheter. Staten måste dock bidra med finansiering för att detta ska vara möjligt. I *riksdagen* har Vänsterpartiet i sin vårbudget 2015 avsatt medel för en pott som kommuner ska kunna söka ekonomiska bidrag från, för att utforma boenden för EU-migranter. Utformningen av boendena måste ske utifrån kommunernas och EU-migranternas behov. *Regeringen* har tillsatt en nationell samordnare i EU-migrantsfrågan. Det är bra men inte tillräckligt. Kommunerna kan inte ensam bära kostnaden för de humanitära insatser som behövs, därför måste det till statliga medel omgående. I väntan på detta måste politiker lokalt och regionalt agera för att förbättra situationen för hemlösa EU-migranter.

Vad måste göras i Malmö?

I Malmö är situationen akut och kräver omedelbar hantering, men problemen är samtidigt ständigt pågående och det är inte sannolikt att vi kommer att se en förändring inom en snar framtid. Utmaningarna tar sig också olika uttryck beroende t.ex. på om det är sommar eller vinter och gruppens sammansättning (t.ex. förekomsten av barn). Den strukturella rasismen tar sig också extrema och allvarliga uttryck som anlagda bränder riktade mot boplatser och hat och hot och våld mot EU-migranter som tigger. Vi måste ställa ökade krav på att polisen kartlägger hotbilden och prioriterar dessa hatbrott. Malmö kommun ska i ett övergripande perspektiv arbeta för rätten till trygghet och säkerhet, boende, försörjningsmöjligheter och skolgång. I regionen ska vi säkerställa att EU-migranter får rätt till akut sjuk- och tandvård.

Texten nedan är indelad i akuta åtgärder, och åtgärder på lång sikt.

Akuta åtgärder

1. Övernattningsmöjligheter
2. Boplatser
3. Kontaktcenter
4. Barns utsatta situation

Övernattning - Malmö stad behöver omgående skapa boenden/övernattningsmöjligheter

Under vinterhalvåret (kalendarisk definition oktober-april) måste det finnas övernattningsmöjligheter för EU-migranterna. Det måste också finnas vid extremväder utöver denna tid. Boendet ska bland annat omfatta

- ordentliga sovplatser
- säkerhetsutbildad personal
- tillgång till mat och dryck

Det är viktigt att det finns tydliga avtal om detta i god tid innan vintern infaller så att inte missförstånd uppstår.

Boendena ska *utformas i dialog med den grupp* det berör och även med de ideella organisationer som är engagerade i gruppens situation. När det gäller en del EU-migranter kan det till exempel vara avgörande att inte splittra gruppen vid övernattningsplatser på grund av familjekulturella skäl eller skyddsskäl. Sådana hänsyn kan behöva tas vid utformningen av övernattningsplatser. I sak kan det handla om att starta kommunala boenden/härbärgen eller att ge bidrag för utökning av de härbärgen eller liknande som redan finns och fungerar för gruppen i fråga.

Kommunala boenden ska prioriteras då ansvaret för välfärden aldrig kan överlätas på frivilligorganisationer.

På boenden ska det *inte ske någon registrering* av människor.

Flera svenska kommuner, bl a Göteborg, Stockholm och Linköping, erbjuder idag sovplatser för EU-migranter. I Linköpings kommun finns t ex i dagsläget totalt 40 sängplatser uppdelade på två härbärgen. Ett av dessa härbärgen drivs i samarbete med Stadsmissionen, det andra i kommunens regi. I juni 2014 beslutade Förvaltningsrätten i Linköping, efter överklagan från privatperson, att det inte stred emot kommunlagen att erbjuda finansiellt stöd till härbärgen för EU-migranter trots att dessa inte är svenska medborgare och/eller bofasta i kommunen (2014-06-09, 611-14).

2. Boplatser

Malmö stad ska inte avhysa eller på annat sätt förmå människor att avlägsna sig från boplatser förrän en alternativ boplatser kan erbjudas.

Vissa platser kan förstås, av olika skäl, vara mindre lämpliga som boplatser. Om kommunen finner att så är fallet ska en bättre uppställningsplats för husvagnar och dylikt anvisas. En sådan anvisning utgör undantag från den lokala ordningsstadgans förbud mot camping.

Beslut om eventuell avhysning eller något annat sätt för att förmå EU-migranter att avlägsna sig från kommunal mark ska fattas på politisk nivå, inte tjänstemannanivå.

Beslut ska bygga på en fullgod utredning från socialtjänsten om individens situation och lösning på denna.

Boplatser för EU-migranter ska utrustas med tillgång till toalett, rinnande vatten och sopcontainers. Samråd ska ske med frivilligorganisationer som är engagerade i gruppens situation.

Polisen måste ta ett större ansvar för att garantera säkerheten kring boplatserna.

3. Kontaktcenter

Ett kontaktcenter kan fungera som en social mötesplats för EU-migranter och erbjuda rådgivning och förmedla kontakter till andra myndigheter så som arbetsförmedling och sjukvård. Ett kontaktcenter möjliggör samordning av flera olika typer av verksamheter som riktar sig till EU-migranter. För att verksamheten ska fungera krävs att där finns tillgång till tolkar.

I Malmö finns idag Crossroads som drivs i Skåne Stadsmissions regi. Vänsterpartiet ska verka för att verksamheten utökas för att möta de behov som finns i kommunen.

På kontaktcentret ska det finnas:

- utbildad personal
- tillgång till dusch- och tvättmöjligheter
- mat och dryck
- möjlighet till rådgivning och informationsmaterial gällande rättigheter och skyldigheter med avseende på t ex arbete, boende, svensk sjukvård, ekonomiskt bistånd, och utbildning.
- information om svensk arbetsrätt
- dator med internet

4. Barns utsatta situation

Kommunen har ett särskilt ansvar gentemot de barn som vistas i kommunen.

I dagsläget finns troligen få barn bland EU-migranterna men Malmö Stad ska ändå vara beredd att kunna garantera övernattningsmöjligheter och tillgång till förskola och skola för EU-migranter under 18 år. Det är viktigt att inte separera barnen från sina familjer.

Långsiktiga åtgärder

1. Permanent samordningstjänst
2. Handlingsplan senast sommaren 2015
3. Barns utsatta läge
4. Nationell och internationell samordning
5. Antirasistiskt arbete

1. Vänsterpartiet ska verka för att den samordningstjänst som har tillsatts ska göras permanent.

2. Malmö stad ska ta fram en handlingsplan för arbetet med EU-migranter (politiskt beslut senast sommaren 2015)

En förutsättning för en verkligt fungerande handlingsplan är att den har tagits fram i samråd med gruppen EU-migranter. För att skapa en bild av de förutsättningar under vilken gruppen lever och deras behov behöver boplatser besökas. Behovet av tolk i detta avseende behöver utredas såväl som behovet av att ta fram informationsmaterial på annat språk än svenska/engelska.

I handlingsplanen ska frågor om kontaktcenter, avhysningar, övernattningsmöjligheter, tvätt, dusch, tillgång till toaletter och containers, rätten till skolgång, rätten till sjukvård (psykisk och fysisk), mödravård och akuttandvård, rätten till att inte bli utsatt för trakasserier, information om svensk arbetsrätt, tas upp. Det är viktigt att ha ett genusperspektiv på dessa frågor.

Handlingsplanen ska även handla om förebyggande arbete mot fattigdom och ta upp åtgärder för möjlighet till självförsörjning och egenmakt. Ett syfte med kommunens långsiktiga arbete ska vara att möjliggöra och stödja EU-migranternas egenorganisering.

Handlingsplanen ska tydliggöra på vilken nivå olika typer av beslutet ska tas, om det är politisk- eller tjänstemannanivå. Handlingsplanen ska också peka ut vilken kommunal nämnd som har samordningsansvaret med andra nämnder. Det skall också finnas tydliga direktiv för kommunens och regionens anställda om vad som gäller i mötet med EU-migranter.

2b. Malmö stad ska ta fram en kommunal krishanteringsplan

Den kommunala krishanteringsplanen måste anpassas till att omfatta även EU-migranternas situation.

2c. Malmö stad ska ta fram en intern kommunikationsplan

Även en strategi eller kommunikationsplan för kommunens tjänstemän kan vara en god idé. Tjänstemännen ska följa denna strategi/plan när de får kännedom om en boplat. En sådan strategi kan utgå till exempel från vilka tjänstemän inom kommunen som behöver underrättas när det kommer information om ny boplat.

3. Om barn finns i familjen ska särskilt stöd och hjälp erbjudas hela familjen.

Barn och deras familjer har rätt till ett rimligt boende. Ska familjen vistas en längre tid i landet har barnen rätt till skola och förskola utifrån barnets förutsättningar i förhållande till modersmål och dylikt.

4. Nationell och internationell samverkan

Vänsterpartiet Malmö ska arbeta för att Malmö stad samarbetar med andra kommuner i frågan. Ett första steg för vänsterpartiet är att upprätta ett samarbete mellan olika V-partiföreningar i närområdet.

Malmö stad ska se över möjligheterna att samarbeta med politiska organisationer och frivilligorganisationer i tex. Rumänien för att förbättra situationen i ursprungsländerna.

Malmö stad ska arbeta för att söka medel från EU-strukturfonder i syfte att minska EU-migranternas fattigdom och utsatthet. Dessa ansökningar är till sin natur samverkanslösningar där olika föreningar kan ingå, men de kan också läggas upp som samarbeten mellan länder.

5. Antirasistiskt arbete

Malmö stad ska intensifiera arbetet med att bekämpa antiziganism och all etnisk diskriminering, med särskilt fokus på skolorna.

Utomparlamentariskt arbete

I Malmö finns flera grupper som engagerar sig i EU-migranternas situation. Vi välkomnar att så många Malmöbor engagerar sig i konkret solidaritetsarbete. Det är viktigt att Vänsterpartiet Malmö är delaktiga i detta arbete för att förbättra situationen för människor men också för att kunna trycka på för fler reformer. Frivilligorganisationerna har möjlighet att vara länken till det parlamentariska beslutsfattandet och sprida kunskap om hur behoven ser ut.

Det är också viktigt att arbeta för att förbättra situationen i de länder som EU-migranterna kommer ifrån. Vänsterpartiet ska därför söka samarbete med politiska organisationer och progressiva frivilligorganisationer i tex. Rumänien. Till exempel bedriver European Roma Rights Centre ett viktigt arbete för att bevaka romers rättigheter och motverka diskriminering i Europa.
(<http://www.errc.org>)

